

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 25. aprila 2024. godine
Ref.br.: 2415/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI152/22

Podnosilac

Bejtush Babatinca

**Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Ac. br. 493/2021
od 19. jula 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radmir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Bejtush Babatinca, sa prebivalištem u Podujevu, kojeg zastupa Nysret Mjeku, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [Ac.br. 493/2021] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 19. jula 2022. godine u vezi sa presudom [C. br. 1707/18] Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 12. oktobra 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke Apelacionog suda, kojim podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava zagarantovanih članom 31. [Pravno na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćenje strane], Ustava, članovima 22. [Procesuiranje zahteva] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu br. 01/2023 Ustavnog suda Republike Kosovo, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u slučajevima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 12. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 26. oktobra 2022. godine, predsednica Suda Gresa Caka – Nimani je odlukom [br. GJR. KI152/22] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i odlukom [br. KSH. KI152/22] Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Safet Hoxha (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 25. oktobra 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i od istog je tražio da: (i) preda kopiju odluke Osnovnog suda; i (ii) punomoćje za zastupanje pred Sudom.
9. Dana 25. oktobra 2022. godine, Sud je obavestio Apelacioni sud o registraciji zahteva, a istom je poslao kopiju zahteva.
10. Dana 28. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je Sudu predao traženu odluku, kao i punomoćje za zastupanje u Sudu.
11. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
12. Dana 29. maja 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i zatražilo dopunu zahteva.

13. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
14. Dana 20. marta 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica slučaja

15. Podnosilac zahteva je radio u javnom preduzeću Energetska korporacija Kosova a.d. (u daljem tekstu: EKK) od 22. februara 1982. godine do navršavanja starosti za odlazak u penziju, više od 30 godina, odnosno do 12. decembra 2017. godine.
16. Dana 26. decembra 2017. godine, EKK je odlukom isplatila podnosiocu zahteva tri prateće plate u iznosu od 1,518 evra, kao rezultat odlaska podnosioca zahteva u penziju.
17. Pored dobijanja tri *prateće plate*, 28. maja 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu za *tri jubilarne plate* u iznosu od 1555.00 evra, protiv javnog preduzeća EKK, na osnovu člana 52, stava 1. tačke (3) Opšteg kolektivnog sporazuma, koji je bio na snazi od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine.
18. Dana 12. oktobra 2020. godine, Osnovni sud je presudom [C.br. 1707/18] odlučio da: (I) prihvati delimično tužbeni zahtev podnosioca zahteva; (II) se obaveže tužena EKK da podnosiocu zahteva na ime tri plate jubilarne nagrade isplati iznos od 1.581.00 evra zajedno sa kamatnom stopom od 8%, koja će se računati od dana donošenja presude, odnosno od 12. oktobra 2020. godine, do konačne isplate, i sve to u roku od 7 dana od dana pravosnažnosti presude, pod pretnjom zakonskog izvršenja. U tački III izreke presude, tužena EKK je obavezana da podnosiocu zahteva nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 269 evra; i (IV) preostali deo tužbenog zahteva podnosioca zahteva, van prihvaćenog iznosa od 37.00 evra, se odbija kao neosnovan.
19. Neutvrđenog datuma i u zakonski propisanom roku, EKK je u svojstvu tužene strane podnela žalbu: (i) zbog bitne povrede odredbi parničnog postupka; (ii) pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; i zbog (iii) pogrešne primene materijalnog prava; uz predlog da presudu na koju se žali poništi i da predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu ili da pobijenu presudu preinači i da tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbije u potpunosti kao neosnovan. S druge strane, podnosilac zahteva nije podneo odgovor na žalbu.
20. Dana 19. jula 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac.br. 493/2021]: (I) prihvatio kao osnovanu žalbu tužene EKK i preinačio je presudu Osnovnog suda [C.br.1707/18] od 12. oktobra 2020. godine, presuđujući sledeće: odbija se tužbeni zahtev podnosioca zahteva kojim je tražio da „se obaveže tužena EKK da mu isplati tri (3) plate na ime jubilarne nagrade u iznosu od 1,555.00 €, uz zakonsku kamatu od 8% od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, u roku od 7 dana od dana pravosnažnosti ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja“, u potpunosti kao neosnovan; (II) tačka (IV) izreke presude Osnovnog suda ostaje nerazmotrena; i (III) svaka strana snosi svoje proceduralne troškove. U svom obrazloženju Apelacioni sud je istakao sledeće:

„Takođe, među parničarima nije bila sporna činjenica da je tužena isplatila tužiocu tri prateće plate u iznosu od 1,518€, a to je utvrđeno odlukom tužene od 26.12.2017. godine. Sporno među parničarima jeste da li tužiocu pripada pravo na nadoknadu tri plate na ime jubilarne nagrade i činjenica da li je zahtev za nadoknadu jubilarnih plata zastareo u skladu sa zakonom.

Žalbeni sud je tokom ocene žalbenih navoda našao da je prvostepeni sud pogrešno sproveo materijalno pravo jer je nakon uvida u spise predmeta ovaj Sud našao da je tužba tužioca podnesena van zakonski propisanog roka i kao takva bi trebalo da se odbije kao neosnovana zbog zastarevanja.

Iz spisa predmeta se primećuje da tužilac Bejtush Babatinca kod tužene ima više od 30 godina radnog iskustva, a to se utvrđuje iz kartice radnika koju je izdala tužena 10.04.2019. godine, kao i ugovorom o radu br. 3798/0 od 01.01.2017. godine. Takođe se iz spisa predmeta primećuje da su tužiocu prilikom odlaska u penziju isplaćene tri (3) prateće plate u penziji.

Apelacioni sud nalazi da je tužilac 30 jubilej navršio 2010. godine, tako da je u tom periodu nastalo pravo da traži nadoknadu jubilarne plate od tužene, međutim u periodu kada je tužilac navršio jubilej, nije bilo kolektivnog ugovora na snazi, s toga nema pravnog osnova da traži nadoknadu, dakle u konkretnom slučaju nije mnogo bitan period kada je traženo, jer je preča stvar da li je bio na snazi kolektivni ugovor i vreme ispunjenja uslova za nadoknadu jubilarne plate.

Budući da 2010. godine, u vreme kada je tužilac navršio 30 godina radnog iskustva, nedostajao pravni osnov, zato je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, jer je stupanjem na snagu Kolektivnog ugovora 01.01.2015. godine stvoreno pravo svim radnicima koji dostignu jubilej nakon stupanja na snagu ovog ugovora, a ne onima koji su stekli jubilej pre stupanja na snagu ovog sporazuma i od stupanja na snagu ovog kolektivnog ugovora nastala su prava i obaveze među potpisnicama ovog sporazuma. S toga, po ovom osnovu je i sud odlučio da izmenu presudu prvostepenog suda“.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom odlukom Apelacionog suda povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
22. Podnosilac zahteva navodi da: „Opšti kolektivni sporazum Kosova, pozovite se na član 81, stav 2. u kojem se kaže da ako se iz Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova ne povuče nijedna od potpisnica, što jeste konkretan slučaj jer se potpisnice nisu povukle iz sporazuma, sprovođenje Sporazuma se nastavlja za još jednu godinu, i tokom 2019. godine“.
23. Prema oceni podnosioca zahteva, Apelacioni sud se nije pridržavao ove veoma bitne odredbe kada je konstatovao da je njegova tužba podnesena van roka i po ovom osnovu je odbio tužbu kao neosnovanu, iako ju je Osnovni sud prihvatio kao osnovanu. Shodno tome, prema mišljenju podnosioca zahteva, na osnovu člana 31. Ustava, njemu su povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje.
24. Dalje, podnosilac zahteva takođe ističe da postoji nekoliko slučajeva u kojima je Apelacioni sud prihvatio jubilarne nagrade, međutim isti je samo predao nekoliko presuda (neke od njih nisu kompletirane) i nije pojasnio sličnosti sa konkretnim slučajevima. Dalje, podnosilac zahteva u vezi sa ovim navodom takođe ističe da: „...strana podnosi ove činjenice koje Ustavni sud tokom razmatranja zahteva može da iskoristi kako bi doneo pozitivnu odluku. Apelacioni sud u Prištini je u istim slučajevima doneo pozitivne odluke za tužioce i to: 1. Rr.A., presuda Ac.br. 2500/19 od 30.07.2020. godine, 2. H.M., presuda Ac.br. 1268/20 od 11.02.2019. godine, 3. A.B., presuda Ac.br. 538/19 od 6.05.2019. godine, 4. A.M., presuda Ac.br. 1277/20 od 01.07.2020. godine, 5. M.A., presuda Ac.br. 1275/20 od 14.09.2020. godine“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1.Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloljetnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.”

[...]

ZAKON BR.03/L-212 O RADU

Član 87.

[Rok zastarevanja]

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva.

Član 90

[Kolektivni ugovor]

„[...]

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine”.

OPŠTI KOLEKTIVNI SPORAZUM KOSOVA

Član 3.

Primena i sveobuhvatnost

Odredbe OKSK-a se primenjuju na celoj teritoriji Republike Kosova.

Član 52.

Jubilarne nagrade

1.Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:

1.1.za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;

1.2 .za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;

1.3.za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.

2.Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.

3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.

Član 53. Nadoknada u slučaju penzionisanja

Zaposleni u trenutku penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri (3) mesečnih plata koje je dobio u tri (3) zadnja meseca.

Pravno mišljenje za jubilarnu nagradu Vrhovnog suda Kosova od 27. februara 2023. godine

Primenljivi sporazum/ugovori:

II. Opšti kolektivni sporazum Kosova zaključen 18.03.2014. godine, i potpisan od strane Organizacije poslodavaca (Privredna komora Kosova i Kosovska poslovna alijansa), Organizacije zaposlenih (Unija nezavisnih sindikata Kosova), kao i Vlada Republike Kosova, (Ministarstvo rada i socijalnog staranja), (u daljem tekstu: Opšti kolektivni sporazum Kosova) primenjuje se u vremenskom periodu od 01.01.2015 do 31.12.2017. g.“.

Uslovi za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu:

VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca“.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje propisani Zakonom i Poslovníkom o radu.
26. U tom smeru, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, u vezi sa stavom 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113.

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

[...]

27. Dalje, Sud dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti kako dalje propisuje Zakon, odnosno članovi 47., 48. i 49. Zakona koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva os tala zakonom određena pravna sredstva“.*

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta ...“.

28. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: i. ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; ii. on osporava ustavnost rešenja [Ac.br. 493/2021] Apelacionog suda od 19. jula 2019. godine; iii. iskoristio je sva pravna sredstva na raspolaganju u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona; iv. jasno je naglasio prava zagarantovana Ustavom za koja navodi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona; v. zahtev je predao u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca, kako propisuje član 49. Zakona.
29. Pored toga, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane pravilom 34. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Pravilo 34. (2) Poslovnika o radu propisuje da:
- „(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju“.*
30. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), kao i Suda, omogućava ovom poslednjem, da zahteve proglašava neprihvatljivim zbog razloga koji imaju veze sa meritumom slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti jedan zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ukoliko isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnom osnovu, kao što je određeno stavom (2) pravila 34. Poslovnika o radu (vidi slučaj KIO4/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, vidi i slučaj KI175/20, podnosilac *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
31. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o „očigledno neosnovanim navodima“. Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno iii očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju (iv) „haotični ili

nejasni navodi“ (Vidi tačnije o konceptu neprihvatljivosti na osnovu zahteva koji je ocenjen kao „*očigledno neosnovan*“, kao i specifičnosti gore navedene četiri kategorije zahteva kvalifikovanih kao „*očigledno neosnovani*“, slučaj [KIO4/21](#), gore citiran, stav 27, kao i slučaj [KI175/20](#), gore citiran, stav 38).

32. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u oceni da li je isti očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na srž slučaja koju sadrži ovaj zahtev i dotične navode podnosioca zahteva, u čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
33. Tako, Sud prvo podseća na okolnosti slučaja koje su povezane sa zahtevom podnosioca zahteva za isplatu jubilarnih plata od strane EKK-a, koji je prvo prihvatio Osnovni sud. Nakon žalbe EKK-a u svojstvu tužene, Apelacioni sud je preinačio presudu Osnovnog suda, odbijajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva, pod obrazloženjem da je podnosilac zahteva stekao tridesetogodišnje radno iskustvo 2010. godine, u vreme kada na snazi nije bio Opšti kolektivni sporazum, shodno tome nije bilo pravnog osnova za prihvatanje jednog takvog zahteva za 3 jubilarne plate.
34. Podnosilac zahteva osporava konstataciju Apelacionog suda, pokrećući navode na nivou zakonitosti, u vezi sa utvrđivanjem činjenica što se tiče Opšteg kolektivnog sporazuma, u smislu pogrešne primene materijalnog prava, koju on povezuje sa nedoslednošću sudskih odluka, koje su prema njemu rezultirale povredom proceduralnih garancija zagarantovanih članom 31. Ustava.

(i) U vezi sa navodom o pogrešnom tumačenju Zakona

35. Podnosilac zahteva osporava pred Sudom konstataciju Apelacionog suda, navodeći povredu člana 31. Ustava. U tom aspektu, podnosilac zahteva, između ostalog, ističe pogrešno tumačenje Opšteg kolektivnog sporazuma, jer prema mišljenju podnosioca zahteva, Apelacioni sud je trebalo da uzme u obzir da je isti bio na snazi i tokom 2019. godine. Dakle, podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud ocenio da je njegova tužba podneta van roka, shodno tome je povredio proceduralne garancije iz člana 31. Ustava.
36. U razmatranju ovih navoda, Sud ističe da su isti u srži povezani sa pogrešnim sprovođenjem primenjivog zakona od strane Apelacionog suda, navodi koje Sud svojom sudskom praksom kao i praksom ESLJP-a smatra kao „*navode četvrtog stepena*“.
37. U kontekstu ove kategorije navoda, Sud je, da na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i uzimajući u obzir njene karakteristike, kako je propisano EKLJP-om, načelo subsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, konstantno isticao razliku između „*ustavnosti*“ i „*zakonitosti*“ i tvrdio je da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnim sprovođenjem zakona, za koje se navodi da je načinio redovan sud, sem i dok god su takve greške mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u tom kontekstu, slučajeve Suda [KI96/21](#), podnosilac *Xhelal Zherka*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2021. godine, stav 49; [KI145/20](#), podnosilac *Hafize Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine; [KI179/18](#), podnositeljka *Belgjyzar Latifi* rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; [KI49/19](#), podnosilac *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D.*, „*Adem Jashari*“, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; [KI56/17](#), podnositeljka *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i [KI154/17](#) i [KIO5/18](#), podnosioci *Basri Deva*,

Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).

38. Sud je takođe konstantno isticao da nije uloga ovog Suda da razmatra zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i sprovođenjem materijalnog prava i da ne može da oceni same činjenice koje su navele jedan redovan sud da usvoji jednu odluku umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „*četurtog stepena*“ što bi rezultiralo prevazilaženjem granica uspostavljenih njegovom jurisdikcijom (vidi, u tom kontekstu, slučaj ESLJP-a [*García Ruiz protiv Španije*](#), presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje su tu korišćene, i takođe vidi slučajeve Suda, KI145/20, koji je gore citiran, stav 34; KI49/19 gore citiran, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 61).
39. Međutim, Sud ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe određuju okolnosti u kojima treba napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je gore istaknuto, dok je primarna dužnost redovnih sudova da rešavaju probleme oko tumačenja primenjivog zakona, uloga Suda je da se uveri ili da utvrdi da su efekti ovog tumačenja u skladu sa Ustavom i EKLJP-om (vidi slučaj ESLJP-a [*Miragall Escolano i drugi protiv Španije*](#), presuda od 25. januara 2000. godine, stavovi 33-39; i vidi takođe slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citirani, stav 63). U principu, takav izuzetak povezan je sa slučajevima koji rezultiraju da su vidno arbitrarni, uključujući i one u kojima je jedan sud „*očigledno pogrešno primenio zakon*“ u specifičnom slučaju i koji je mogao da rezultira „*arbitrarnim zaključcima*“ ili „*očigledno neosnovanim*“ za podnosioca zahteva.
40. Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa produženjem sprovođenja Opšteg kolektivnog sporazuma i neosnovanog odbijanja njegovog tužbenog zahteva, Apelacioni sud je presudom [Ac.br.493/2021] od 19. jula 2022. godine, istakao sledeće:

„Žalbeni sud tokom ocene žalbenih navoda nalazi da je prvostepeni sud pogrešno sproveo materijalno pravo, jer nakon uvida u spise predmeta, ovaj Sud je našao da je tužba tužioca podnesena van zakonski propisanog roka i kao takva bi trebalo da se odbije kao neosnovana zbog zastarevanja.

Iz spisa predmeta se primećuje da tužilac Bejtush Babatinca kod tužene ima više od 30 godina radnog iskustva, a to se utvrđuje iz kartice radnika koju je izdala tužena 10.04.2019. godine, kao i ugovorom o radu br. 3798/0 od 01.01.2017. godine. Takođe se iz spisa predmeta primećuje da su tužiocu prilikom odlaska u penziju isplaćene tri (3) prateće plate u penziji.

Apelacioni sud nalazi da je tužilac 30 jubilej navršio 2010. godine, tako da je u tom periodu nastalo pravo da traži nadoknadu jubilarne plate od tužene, međutim u periodu kada je tužilac navršio jubilej, nije bilo kolektivnog ugovora na snazi, s toga nema pravnog osnova da traži nadoknadu, dakle u konkretnom slučaju nije mnogo bitan period kada je traženo, jer je preča stvar da li je bilo na snazi kolektivnog ugovora i vreme ispunjenja uslova za nadoknadu jubilarne plate.

Budući da 2010. godine, u vreme kada je tužilac navršio 30 godina radnog iskustva, nedostajao pravni osnov, zato je tužbeni zahtev tužioca neosnovan, jer je stupanjem na snagu Kolektivnog ugovora 01.01.2015. godine stvoreno pravo svim radnicima koji dostignu jubilej nakon stupanja na snagu ovog ugovora, a ne onima koji su stekli jubilej pre stupanja na snagu ovog sporazuma i od stupanja na snagu ovog kolektivnog ugovora nastala su prava i obaveze među potpisnicama ovog sporazuma. S toga, po ovom osnovu je i sud odlučio da izmenu presudu prvostepenog suda. Da je u konkretnom slučaju postojao pravni osnov za

traženje nadoknade, dakle da je na snazi bio kolektivni ugovor 2010. godine, u godini kada je tužilac ispunio uslov, dakle dostigao je jubilej, od tog vremena do podnošenja tužbe prošlo je više od 3 godine, kako je propisano članom 87. Zakona o radu i takva tužba je podnesena nakon zakonskog roka“.

41. U tom aspektu Sud smatra da je Apelacioni sud osporenom odlukom preinačio presudu prvostepenog suda, tretirajući i obrazlažući navode podnosioca zahteva i tužene strane, uključujući i one koji su povezani sa pogrešnim tumačenjem zakonskih odredbi, odnosno Opštim kolektivnim ugovorom. Shodno tome, Sud je našao da postupci pred Apelacionim sudom nisu nepravični ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Suda: KI199/18, podnosilac *Hajriz Haxholli*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2019. godine, stav 34).
42. U smislu gore navedenog, Sud primećuje da je Apelacioni sud razjasnio da je: (i) podnosilac zahteva ispunio uslov za jubilarnu nagradu (30 godina radnog staža 2010. godine) pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova; (ii) Opšti kolektivni sporazum Kosova je bio primenljiv u periodu od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine; (iii) podnosilac je podneo zahtev za nadoknadu jubilarne nagrade 28. maja 2018. godine, odnosno nakon isteka važenja Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova; i (iv) zahtev podnosioca za naknadu jubilarne plate je već bio zastareo u smislu člana 87. Zakona o radu.
43. Pored napred navedenih izlaganja, Sud utvrđuje da je odlučivanje Apelacionog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja, u skladu i sa Pravnim mišljenjem za jubilarnu nagradu koje je doneto na opštoj sednici Vrhovnog suda 27. februara 2023. godine. S tim u vezi, Sud će se pozvati na relevantni deo Pravnog mišljenja Vrhovnog suda od 27. februara 2023. godine, kojim se utvrđuje: „VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca“.
44. U vezi sa navodom podnosioca zahteva o pogrešnom sprovođenju Kolektivnog sporazuma, Sud ističe da podnosilac zahteva, pored navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a kao rezultat pogrešnog utvrđivanja činjenica i pogrešne primene zakona, ne potkrepljuje u dovoljnoj meri niti argumentuje pred Sudom kako je ovo tumačenje primenjivog zakona od strane Apelacionog suda moglo da bude „očigledno pogrešno“, što je rezultiralo „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno neobrazloženim“ za podnosioca zahteva ili kako postupci pred redovnim sudovima u njihovoj celosti, možda nisu bili pravični ili čak proizvoljni. Pored toga, Sud ocenjuje da je Apelacioni sud uzeo u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, navode podnosioca zahteva i obrazložio je jasno iste (vidi, u tom kontekstu, slučaj Suda [KI64/20](#), podnosilac zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. avgusta 2020. godine, stav 41; i [KI37/21](#), podnosioci zahteva *Isa Tusha, Naser Tusha i Miradije Tusha*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. septembra 2021. godine, stav 67).
45. U liniji sa njegovom konsolidovanom sudskom praksom, Sud dalje ističe da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova, odnosno Apelacionog suda, ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje ili na jednakost pred zakonom (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj: [Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, zahtev br. 5503/02](#), ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; i vidi takođe slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).

46. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i ne potkrepljuje u dovoljnoj meri svoj navod da su redovni sudovi možda pogrešno primenili zakon i shodno tome njegove navode o pogrešnoj primeni primenjivog zakona karakteriše kao navode koji spadaju u kategoriju „četrtoog stepena“ i kao takvi se održavaju na navode na nivou „zakonitosti“ i nisu argumentovani na nivou „ustavnosti“. Kao posledica, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kao što je propisano stavom (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

(ii) U vezi sa navodima o nedoslednosti sudskih odluka

47. Sud prvo podseća da podnosilac zahteva svoju tvrdnju o nedoslednosti sudske prakse dovodi u vezu sa nekoliko slučajeva u kojima je, prema njegovim rečima, Apelacioni sud odobrio jubilarne nagrade.
48. U nastavku Sud podseća da on tretira pitanja divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja, (i) navodne divergencije u sudskoj praksi „duboke i dugoročne“; i ako je to slučaj, (ii) postojanje mehanizama koji mogu da razreše dotičnu divergenciju; i (iii) ocenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim dejstvom u okolnostima konkretnog slučaja.
49. U početku, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi slučaj ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118; vidi takođe slučajeve Suda [KI87/18](#) podnosioca zahteva *IF Skadeforsikring* i [KI35/18](#) podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citirani iznad).
50. Pored toga, podnosilac zahteva u vezi sa navodima o ustavnim povredama osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, mora da iznese Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva u kojima se navodi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, rezultirajući kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi gore citiran slučaj [KI35/18](#), podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76).
51. S tim u vezi, ESLJP priznaje da je mogućnost divergencija u sudskoj praksi prirodna karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na sistemu domaćih sudova koji imaju vlast nad svojom teritorijalnom nadležnošću. Takođe priznaje da takve razlike mogu nastati, kao u ovom slučaju, unutar iste nadležnosti. Ovo samo po sebi ne može biti u suprotnosti sa pravom koje garantuje EKLJP (vidi slučaj ESLJP-a [Santos Pinto protiv Portugala](#), zahtev br. 39005/04, presuda od 20. maja 2008. godine, stav 41).
52. S tim u vezi, Sud prvo podseća na navod podnosioca zahteva koji ističe da njegov slučaj nije tretiran na isti način u odnosu na druge slučajeve koji su po njemu identični, u kojima je primenjen Opšti kolektivni sporazum, dodajući da su redovni sudovi doneli različite odluke u istim slučajevima.
53. S tim u vezi, Sud naglašava da je podnosilac zahteva podneo nekoliko presuda (neke od njih čak i nepotpune) i da nije razjasnio sličnosti sa konkretnim slučajevima. U nastavku, podnosilac zahteva u vezi sa ovim navodom takođe ističe da: „*Apelacioni sud u Prištini je za iste slučajeve doneo pozitivne presude za tužioce i to: 1. Rr. A., presuda Ac.nr. 2500/19, od 30. jula 2020. godine, 2. H. M., presuda Ac.nr. 1268/20, od 11. februara 2019. godine, 3. A. B., presuda Ac.nr. 538/19, od 6. maja 2019. godine, 4. A.*

M., presuda Ac.nr. 1277/20 od 01. jula 2020. godine, 5. M. A., presuda Ac.nr. 1275/20, od 14. septembra 2020. godine.“ S tim u vezi, Sud primećuje da su sve ove odluke doneli redovni sudovi pre datuma donošenja *Pravnog mišljenja o jubilarnoj nagradi, Vrhovnog suda od 27. februara 2023. godine.*

54. Stoga, pored gore navedenih elaboracija u vezi sa navodom podnosioca za pogrešnu primenu materijalnog prava, Sud nalazi da je donošenje odluke Apelacionog suda, u činjenično-pravnim okolnostima konkretnog slučaja, takođe u saglasnosti i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi donetog na Generalnoj skupštini Vrhovnog suda od 27. februara 2023. godine.
55. Dakle, Sud primećuje da prema Pravnom mišljenju Vrhovnog suda o jubilarnoj nagradi, odlučujući element primenjen čak i u okolnostima konkretnog slučaja jeste da je jubilarna godina radnog odnosa ostvarena u periodu od 01. januara 2015. do 31. decembra 2017. godine, što se ne poklapa da je navršeno u ovom slučaju, budući da je podnosilac zahteva 2010. godine dostigao jubilarnu godinu kada nije postojao kolektivni sporazum. Shodno tome, Sud je utvrdio da postupak pred Apelacionim sudom nije bio nepravičan ili proizvoljan. (vidi *mutatis mutandis* slučaj Suda: [KI199/18](#), sa podnosiocem zahteva *Hajriz Haxholli*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2019. godine, stav 34).
56. S tim u vezi, Sud smatra da je osporena presuda Apelacionog suda opravdana i da se za tumačenje potonje, u pogledu činjenica koje je podnosilac zahteva dao na ocenu, ne može reći da je proizvoljno, nerazumno ili da je moglo uticati na pravično suđenje, već se jednostavno radilo o tumačenju i primeni zakona (vidi analogno, slučaj [KI29/17](#), podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, citiran iznad, stav 57).
57. Podsećajući na obavezu utvrđenu sudskom praksom Suda da podnosioci zahteva moraju da iznesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučaja za koje se navodi da su ih redovni sudovi različito rešavali, što je dovelo do kontradiktornih odluka u sudskoj praksi, Sud primećuje da osim dostavljanja nekih odluka Apelacionog suda (neke od njih nepotpune), gde podnosilac zahteva navodi slične činjenične i pravne okolnosti kao one u slučaju podnosioca zahteva, isti nije uspeo da iznese dodatne argumente Sudu, analizu sličnosti, ili druge slučajeve o kojima je Apelacioni sud odlučio drugačije, i da shodno tome potkrepi njegovu tvrdnju o povredi pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
58. Stoga, u svetlu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće utvrditi postojanje „*dubokih i kontinuiranih razlika*“ u sudskoj praksi Apelacionog suda koje ugrožavaju načelo pravne sigurnosti, pozivajući se na nekoliko presuda Apelacionog suda bez iznošenja sličnosti i analize konkretnih slučajeva (vidi, analogno, slučaj Suda [KI29/17](#), podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, citiran iznad, stav 53; videti takođe slučaj [KI28/23](#), sa podnosiocem zahteva *Rrahim Haliti*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. juna 2023. godine, stav 81).
59. Stoga, Sud smatra da ni broj presuda predstavljenih kao kontradiktorni, ni način na koji je Apelacioni sud ocenio i tretirao slučaj podnosioca zahteva ne stvaraju dovoljan osnov da opravdaju navode o povredi načela sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova (vidi slučaj [KI29/17](#), citiran iznad, stav 58).
60. Prema tome, zahtev je očigledno neosnovan po ustavnoj osnovi i kvalifikuje se kao zahtev koji spada u kategoriju zahteva „*jasno ili očigledno odsustvo povrede*“, te se proglašava neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. stav (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 34. (2) i 48. (1) (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 20. marta 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4 člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljajfi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka - Nimani